

ACADEMIC SPECTRUM

2026-yil 1-son

Ilmiy-metodik jurnal
Научно методический журнал
Scientific and Methodical Journal

ISSN

3093-9089

Вухоро - 2026

ACADEMIC SPECTRUM

**Ilmiy-metodik jurnal
Научно методический журнал
Scientific and Methodical Journal**

№ 1-Son 2026-yil

**Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Buxoro viloyat Axborot va Ommaviy
komunikatsiyalar boshqarmasi tomonidan 2025-yil 26-dekabrdagi
№1273056 sonli guvohnoma bilan ro‘yxatga olingan**

BOSH MUHARRIR:

Axmadov Nazirjon Rahmat o‘g‘li

Psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A‘ZOLARI

Кулешов Валерий Владимирович - pedagogika fanlari doktori, professor
Rossiya Fanlar akademiyasining akademigi (Ukraina).

Andriyenko Yelena Vasilyevna - pedagogika fanlari doktori, professor
(Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Fizika, matematika, axborot va
texnologiya ta‘limi instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Romm Tatyana Aleksandrovna - pedagogika fanlari doktori, professor
(Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Tarix, gumanitar va ijtimoiy ta‘lim
instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Olimov Shirinboy Sharofovich — pedagogika fanlari doktori, professor
(Buxoro davlat universiteti “Pedagogika” kafedrasini mudiri).

Zaripov Lochin Rustamovich - pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
(O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy
ta‘limni rivojlantirish ilmiy-tadqiqot markazi, O‘quv-uslubiy faoliyatni
takomillashtirish boshqarma boshlig‘i).

Safarov Dilmurod Xalimovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
(Navoiy viloyati pedagogik mahorat markazi Akademik faoliyat bo‘yicha direktor
o‘rinbosari)

Nazarov Akmal Mardonovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
(Buxoro davlat universiteti Yoshlar masalalari va ma`naviy-ma`rifiy ishlar bo‘yicha
birinchi prorektor).

Rustamov Shavkat Shuhrat o‘g‘li - psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
(Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini mudiri).

Ganjiyev Feruz Furqatovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
(Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini professori).

Ismatova Dilafruz Tuymuratovna - psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa
doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini dotsenti).

Muxlisov Sodiqjon Saidjonovich - pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori
(PhD), (Buxoro davlat universiteti “Axborot tizimlari va raqamli texnologiyalar
kafedrasini dotsenti).

Tilavov Muxtor Hasan o‘g‘li - psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori
(PhD), (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini dotsenti).

Mas‘ul kotib:

Dehqonboyev Shohjahon Oybek o‘g‘li – Buxoro davlat universiteti
Psixologiya kafedrasini o‘qituvchisi

EDITOR-IN-CHIEF:

Akhmadov Nazirjon Rahmat o‘g‘li — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor.

MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD:

Valeriy Vladimirovich Kuleshov — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the Russian Academy of Sciences (Ukraine).

Elena Vasilyevna Andrienko — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Novosibirsk State Pedagogical University, Institute of Physics, Mathematics, Information and Technological Education, Novosibirsk, Russia).

Tatyana Aleksandrovna Romm — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Novosibirsk State Pedagogical University, Institute of History, Humanities and Social Education, Novosibirsk, Russia).

Shirinboy Sharofovich Olimov — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Bukhara State University, Head of the “Pedagogy” Department).

Lochin Rustamovich Zaripov — Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor (Research Center for the Development of Higher Education under the Ministry of Higher Education, Science and Innovations of the Republic of Uzbekistan, Head of the Department for Improvement of Educational and Methodological Activities).

Dilmurod Xalimovich Safarov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor (Navoi Regional Center for Pedagogical Excellence, Deputy Director for Academic Affairs).

Akmal Mardonovich Nazarov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor (Bukhara State University, First Vice-Rector for Youth Affairs and Spiritual-Educational Work).

Shavkat Shuhrat o‘g‘li Rustamov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor (Bukhara State University, Head of the “Psychology” Department).

Feruz Furqatovich Ganjiyev — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor (Bukhara State University, Professor of the “Psychology” Department).

Dilafroz Tuymuratovna Ismatova — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Psychology” Department).

Sodiqjon Saidjonovich Mukhlisov — Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Information Systems and Digital Technologies” Department).

Muxtor Hasan o‘g‘li Tilavov — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Psychology” Department).

EXECUTIVE SECRETARY:

Dehqonboyev Shohjahon Oybek o‘g‘li — Lecturer, Department of Psychology, Bukhara State University.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

Ахмадов Назирджон Рахмат угли — доктор философии по психологии (PhD), доцент.

ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОГО СОВЕТА:

Кулешов Валерий Владимирович — доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии наук (Украина).

Андрienко Елена Васильевна — доктор педагогических наук, профессор (Новосибирский государственный педагогический университет, Институт физики, математики, информационных и технологических наук, г. Новосибирск, Россия).

Ромм Татьяна Александровна — доктор педагогических наук, профессор (Новосибирский государственный педагогический университет, Институт истории, гуманитарных и социальных наук, г. Новосибирск, Россия).

Олимов Ширинбой Шарофович — доктор педагогических наук, профессор (Бухарский государственный университет, заведующий кафедрой «Педагогика»).

Зарипов Лочин Рустамович — доктор педагогических наук (DSc), профессор (Научно-исследовательский центр развития высшего образования при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан, начальник управления совершенствования учебно-методической деятельности).

Сафаров Дилмурод Халимович — доктор психологических наук (DSc), профессор (Навоийский областной центр педагогического мастерства, заместитель директора по академической деятельности).

Назаров Акмал Мардонович — доктор психологических наук (DSc), профессор (Бухарский государственный университет, первый проректор по делам молодежи и духовно-просветительской работе).

Рустамов Шавкат Шухрат угли — доктор психологических наук (DSc), доцент (Бухарский государственный университет, заведующий кафедрой «Психология»).

Ганжиев Феруз Фуркатович — доктор психологических наук (DSc), доцент (Бухарский государственный университет, профессор кафедры «Психология»).

Исмадова Дилафруз Туймуратовна — доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Психология»).

Мухлисов Содикжон Саиджонович — доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Информационные системы и цифровые технологии»).

Тилавов Мухтор Хасан угли — доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Психология»).

ОТВЕТСТВЕННЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

Дехконбоев Шохжахон Ойбек угли — преподаватель кафедры «Психология» Бухарского государственного университета.

Dehqonboyev Shohjahon Oybek o‘g‘li
Buxoro davlat universiteti Psixologiya kafedrasida o‘qituvchisi

SUD PSIXOLOGIK EKSPERTIZASIDA SHAXSNING EMOTSIONAL HOLATINI BAHOLASH

Annotatsiya. Ushbu maqolada sud psixologik ekspertizasida shaxsning affektiv holatini aniqlashning psixologik asoslari tahlil qilinadi. Tadqiqot affektning psixologik, fiziologik va kognitiv omillar bilan bog‘liq murakkab tabiatini ilmiy jihatdan yoritadi. Maqolada affektni baholashda qo‘llaniladigan metodlar, tashxis mezonlari va ekspert xulosasining ishonchliligini ta‘minlovchi omillar asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar: affekt, sud psixologik ekspertisasi, emotsional holat, psixodiagnostika, impulsivlik, kognitiv baholash.

Аннотация. В данной статье рассматриваются психологические основы оценки аффективного состояния личности в рамках судебно-психологической экспертизы. Исследование раскрывает сложную природу аффекта, связанную с психологическими, физиологическими и когнитивными компонентами. В работе обоснованы методы диагностики, критерии оценки и факторы, обеспечивающие достоверность экспертного заключения.

Ключевые слова: аффект, судебно-психологическая экспертиза, эмоциональное состояние, психодиagnostika, импульсивность, когнитивная оценка.

Abstract. This article examines the psychological foundations of assessing an individual’s affective state within forensic psychological expertise. The study highlights the complex nature of affect, emphasizing its psychological, physiological, and cognitive determinants. The paper justifies diagnostic methods, evaluation criteria, and factors that ensure the reliability of expert conclusions.

Keywords: affect, forensic psychological assessment, emotional state, psychodiagnosics, impulsivity, cognitive evaluation.

Kirish. Sud psixologik ekspertizasida shaxsning affektiv holatini baholash masalasi psixologiya fani va huquqiy amaliyot tutashgan eng murakkab yo‘nalishlardan biri sifatida ko‘riladi. Bu jarayonda shaxsning voqea sodir bo‘lgan paytdagi ichki ruhiy kechinmalari, hissiy kuchlanish darajasi va ongning affekt holatida bo‘lish ehtimoli chuqur tahlil qilinadi. Affektning yuzaga kelish mexanizmlari inson psixikasidagi emotsional jarayonlar, stressning kuchayishi va kutilmagan tashqi ta‘sir bilan bevosita bog‘liq bo‘lgani uchun ekspert tomonidan har bir detalning puxta o‘rganilishi zarur bo‘ladi. Shu nuqtai nazardan, affektiv holatni baholashda psixodiagnostik vositalar, kuzatuv metodlari va psixologik tahlilning ilmiy yondashuvlari muhim ahamiyat kasb etadi.

Ekspertiza davomida faqat tashqi belgilar emas, balki shaxsning nutq ohangi, tana reaksiyalari va emotsional barqarorlik darajasi ham tahlil qilinadi. Shaxsning ichki kechinmalarini aniqlash jarayonida psixolog shaxsiy tajribalar, emotsional barqarorlik va impuls nazorati kabi ko‘rsatkichlarni ham hisobga oladi. Bu kabi ko‘p qatlamli baholash sud jarayonining adolatli kechishi uchun zarur bo‘lgan psixologik ma‘lumotlar bazasini shakllantiradi. Affektning xususiyatlarini aniqlashda psixologik bilimlarga tayanish ekspertning xulosalarini yanada aniq va ilmiy asosga ega bo‘lishiga yordam beradi. Natijada, shaxsning affektiv holati huquqiy baholash jarayonida muhim psixologik mezon sifatida maydonga chiqadi.

Affektiv holatni o‘rganish jarayonida psixolog insonning hissiy portlashga kelish mexanizmlarini chuqur idrok etishi lozim bo‘ladi. Bu mexanizmlar ko‘pincha uzoq davom etgan ichki ziddiyat, ruhiy siqilish va kutilmagan tahlikali vaziyatlar bilan izohlanadi. Sud psixologik ekspertisasi ana shunday holatlarning psixologik ildizlarini, shaxsning voqea vaqtida o‘z xatti-harakatlarini ongli nazorat qila olgan-olmaganligini aniqlashga xizmat qiladi. Bunda ekspertning

asosiy vazifasi shaxsning emotsional reaksiyalarini holis baholash va hodisa jarayonidagi psixologik dinamikani to‘g‘ri talqin qilishdan iborat bo‘ladi.

Emotsional portlash holati faqat hissiy reaksiya sifatida emas, balki shaxsning umumiy psixik barqarorligi bilan bog‘liq kompleks jarayon sifatida ko‘rib chiqiladi. Shu sababli affekt holatini aniqlashda psixolog tashqi ko‘rinadigan belgilarnigina emas, balki ichki psixologik mexanizmlarni ham chuqur tahlil qilishi talab etiladi. Bu jarayonning puxtaligi sud qarorining adolatli bo‘lishiga xizmat qilish bilan birga, shaxsning ruhiy holatini ilmiy asosda tushuntirish imkonini ham beradi. Affektni baholashda qo‘llaniladigan psixodiagnostik metodlar shaxsning real ruhiy holatini ochib berishga yordam beruvchi asosiy vosita hisoblanadi. Ekspertizadagi chuqur tahlil natijalarining to‘g‘riligi huquqiy qarorlarning ishonchliligi uchun alohida ahamiyatga ega. Shuning uchun affekt holatini baholash sud psixologiyasining eng nozik va mas‘uliyatli yo‘nalishlaridan biri sifatida e‘tirof etiladi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiyasi. Adabiyotlarda affektiv holatning psixologik tabiatini izohlovchi manbalar affektni qisqa muddatli, intensiv va ongni qamrab oluvchi hissiy portlash sifatida tahlil qiladi. Shveysariyalik psixolog Karl Yung affektning inson psixikasidagi arxetiplar bilan bog‘liqligini va ichki ziddiyatlar bilan kuchayishini ta‘kidlagan. Zigmund Freyd esa affektni ichki instinktlar va psixik konfliktlar natijasi sifatida ko‘rib, uning inson xulqiga bevosita ta‘sirini o‘rganishga e‘tibor qaratadi. Adabiyotlarda affektning yuzaga kelish mexanizmlari qo‘zg‘aluvchanlik, impulsivlik va keskin tashqi ta‘sirilar bilan izohlanadi. Platon va Aristotelning hissiy reaktivlikka oid nazariyalari ham affektni ong bilan kurashadigan ichki jarayon sifatida ko‘rib chiqadi. Shuningdek, Lazarusning stress nazariyasi affektning kuchayishida vaziyatning psixologik baholanishi muhim ekanini ko‘rsatadi. Manbalar shuni ko‘rsatadiki, affekt holatini aniqlash uchun psixofiziologik, ijtimoiy va individual psixologik omillarni birgalikda tahlil qilish lozim. Pol Ekman yuz mimikasi va emotsiyalar o‘rtasidagi bog‘liqlikni o‘rganib, affektni aniqlashda yuz belgilarini diagnostik mezon sifatida qo‘llashni tavsiya qiladi. Shu tariqa, affektning nazariy asoslari sud psixologik ekspertizasida chuqur tahlil qilinishi kerakligini ko‘rsatadi.

Sud psixologik ekspertisasi bo‘yicha adabiyotlarda affektiv holatni aniqlash mezonlari va ekspertning vazifalari keng yoritilgan. Aleksandr Luriya insonning emotsional va kognitiv jarayonlarini birgalikda o‘rganish zarurligini ta‘kidlaydi. Shuningdek, Vundt hissiy tajriba va ongning o‘zaro aloqasini tahlil qilgan holda, affektni o‘lchashning ilmiy asoslari haqida yozgan. Shapiro ekspertning vazifasi shaxsning ichki kechinmalarini va voqea vaqtida xatti-harakatlarini puxta tahlil qilish ekanligini ta‘kidlaydi. Adabiyotlarda ekspert shaxsning affekt vaqtida o‘z xatti-harakatini nazorat qilgan yoki qilmaganini aniqlash mezonlariga alohida e‘tibor qaratiladi. Uilyam Jeyms emotsiyalar fiziologiyasi va affektiv jarayonlarning tanadagi aksini o‘rganib, baholashda ilmiy yondashuvning zarurligini qayd etadi. Tadqiqotchilar shaxsning ichki va tashqi omillarini hisobga olgan holda xulosa chiqarishni muhim deb biladi. Adabiyotlarda ekspertning har bir kuzatuv elementi sud qarorining adolatli bo‘lishida hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligi ta‘kidlanadi. Shuningdek, affektiv holatni noto‘g‘ri talqin qilish xatolarga olib kelishi mumkinligi qayd etiladi. Shu bois, ilmiy manbalar ekspertizada metodik puxtalikni talab qiladi.

Affektni baholashda qo‘llaniladigan psixodiagnostik metodlar haqidagi adabiyotlar ushbu jarayonning murakkabligini ochib beradi. Ekman va Friesen yuz ifodalari orqali affektni aniqlash metodikasini ishlab chiqqan. Raymond Kettell shaxsiyat va emotsional reaksiyalar o‘rtasidagi bog‘liqlikni o‘rganib, shaxsning impulsiv xatti-harakatlarini baholashni tavsiya qiladi. Lazarus stress nazariyasi asosida affektiv holatni kontekstual baholashning zarurligini ko‘rsatadi. Adabiyotlarda psixologik testlar va suhbat metodlari affektni bilvosita aniqlashga xizmat qiladi. Gordon Ollport shaxsiy xususiyatlar va ijtimoiy kontekstni birlashtirib baholashning muhimligini ta‘kidlaydi. Shuningdek, affektiv holatni aniqlashda shaxsning oldingi ruhiy holati va vaziyatning dinamikasini o‘rganish zarur ekanligi yozilgan. Manbalarda metodik yondashuv ilmiy asosga tayangan holda affektni boshqa emotsional holatlardan ajratish imkonini beradi. Bu jarayonda shaxsning reaktivlik, impulsivlik va ijtimoiy tajribasi asosiy parametr sifatida olinadi. Shu bilan affektni aniqlash metodikasi sud psixologik ekspertizasining asosiy komponentiga aylanadi.

Affektning huquqiy baholanishi bilan bog‘liq adabiyotlar uning sud jarayonidagi o‘rni va ahamiyatini tahlil qiladi. Shtern shaxsning emotsional portlashlari va javobgarlik darajasi o‘rtasidagi bog‘liqlikni ilmiy asosda yoritadi. Schachter va Singer affektni fiziologik va kognitiv komponentlar orqali baholashning ahamiyatini ta’kidlaydi. Shuningdek, Devid Veksler psixologik diagnostika vositalari yordamida affektni aniqlashning samarali usullarini ishlab chiqqan. Adabiyotlarda affektni huquqiy baholashda psixologning xulosasi boshqa ekspertizalar bilan mos kelishi kerakligi qayd etilgan. Ba’zi manbalarda affektni sun’iy tarzda ko‘rsatish holatlari ham yoritilgan, bunday vaziyatlarda ekspertning bilim va tajribasi hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Shaxsning ruhiy holatini aniqlashda ilmiy asoslangan yondashuv sud qarorining ishonchliligi uchun zarur deb ko‘rsatilgan. Shu bilan birga, affektni baholashning xalqaro standartlari va etika qoidalari ham adabiyotlarda bayon etilgan. Natijada, affekt holatini aniqlashning psixologik va huquqiy jihatlari bir-birini to‘ldirishi zarurligi aniq ko‘rinadi.

Adabiyotlarning umumiy tahlili shuni ko‘rsatadiki, affektiv holatni baholash psixologiyaning nazariy yondashuvlari, metodik vositalari va huquqiy talqinlarning uyg‘unligini talab qiladi. Yung, Freyd, Luriya va Ekman kabi olimlarning ishlari affektning murakkab psixologik va fiziologik tabiati haqida chuqur ma’lumot beradi. Adabiyotlarda shuningdek, affektning yuzaga kelishida shaxsning ruhiy barqarorligi, hayotiy tajribalari va ijtimoiy kontekstning roli ta’kidlangan. Manbalarda shaxsning impulsivligi, reaktivligi va fiziologik belgilar asosiy baholash mezonlari sifatida keltirilgan. Shu bilan birga, affektni boshqa emotsional holatlardan farqlash metodikasi va ekspertning xulosasining xolisligi ham alohida ko‘rsatilgan. Ilmiy manbalar affektni rekonstruksiya qilish murakkab bo‘lsa-da, to‘g‘ri metodik yondashuv natijani aniq qilishini ko‘rsatadi. Bularning barchasi sud psixologik ekspertizasida affektiv holatni ilmiy asosda baholash zarurligini tasdiqlaydi.

Tahlillar va natijalar. Sud psixologik ekspertisasi jarayonida olingan ma’lumotlarning tahlili shuni ko‘rsatdiki, affekt holatining yuzaga kelishi shaxsning ichki ziddiyatlari, vaziyatning keskin o‘zgarishi va oldindan to‘plangan emotsional zo‘riqish bilan chambarchas bog‘liqdir. Ekspertlar tomonidan o‘tkazilgan psixodiagnostik kuzatishlarda shaxsning affekt paytidagi xatti-harakatlari impulsiv, nazoratdan chetga chiqadigan va ongning torayishi bilan kechishi qayd etiladi. Tahlil jarayonida ko‘plab holatlarda voqea oldidan mavjud bo‘lgan stress, xavotir yoki psixologik bosim affektning boshlanish nuqtasi sifatida namoyon bo‘lishi aniqlangan. Tadqiqot davomida affektning rivojlanish bosqichlari oralig‘ida shaxsning reaktivligi va tashqi omillar ta’siri darajasi sezilarli farqlarni yuzaga keltirgani kuzatilgan. Shuningdek, tahlil shuni ko‘rsatadiki, affektning namoyon bo‘lish kuchi shaxsning individual tipologik xususiyatlariga ham bog‘liq. Affekt paytida kuzatilgan fiziologik o‘zgarishlar, masalan, yurak urishining tezlashishi yoki mushak tarangligining ortishi, shaxsning nazoratni yo‘qotish holatini yanada aniqroq belgilashga yordam bergan.

Ekspertlarning kuzatishlarida shaxsning voqeani qay darajada idrok etgani va emotsional reaksiya intensivligi asosiy tahlil mezonlaridan biri bo‘lib xizmat qilgan. Natijalarga ko‘ra, affekt faqat emotsional portlash emas, balki murakkab psixologik jarayon sifatida shakllanadi. Shu sababli ekspertiza jarayonida shaxsning ichki kechinmalarini chuqur tahlil qilish natijaning aniqligini oshirgan. Olingan ma’lumotlar affektning ko‘p omilli holat ekanini yana bir bor tasdiqlagan.

Kuzatuvlar asosida o‘tkazilgan tahlillar affektiv holatni baholashda psixologik mezonlarning uyg‘unlashgan holda qo‘llanilishi zarurligini ko‘rsatdi. Shaxsning verbal izohlari, mimik reaksiyalari, tana harakati va vaziyatga nisbatan berilgan birlamchi emotsional javoblar affekt belgilarini aniqlashda asosiy ko‘rsatkich bo‘lib xizmat qilgan. Tahlil natijalarida affektning haqiqiylikni aniqlashda shaxsning oldingi ruhiy holati va voqea rivojining real mantiqiy ketma-ketligi muhim o‘rin tutgani aniqlangan. Bu jarayonda ekspert shaxsning o‘zini tutishi va vaziyatga bo‘lgan munosabatini nafaqat hodisa paytida, balki voqea ortidan ham baholashi zarurligi e’tirof etilgan.

Tadqiqotlar shuni ko‘rsatdiki, affekt holatini sun’iy ko‘rsatishga uringan shaxslarning xatti-harakatlarida izchillikning bo‘lmasligi yoki fiziologik reaktivlikning mos kelmasligi kabi belgilardan foydalanish mumkin. Shuningdek, affektni belgilovchi yetakchi psixologik omillar bir-biriga zid kelmaganda, ekspertning xulosasi yanada ishonchli bo‘lishi ta’kidlangan. Olingan

ma'lumotlar asosida affektning kuchli emotsional portlash bilan birga mantiqiy nazoratning qisqa muddatli yo'qolishiga sabab bo'lishi tasdiqlangan. Bu holat, ayniqsa, shaxsning xavfli yoki og'riqli vaziyatda o'zaro munosabatlarga keskin reaksiya qaytarishida yaqqol namoyon bo'ladi. Tahlillar shuningdek, affektning intensivligi shaxsning shaxsiy tajribasi, temperament turi va stressga chidamliligiga mos ravishda o'zgarishini ko'rsatdi. Shu asosda ekspertiza jarayonida individual yondashuvning zarurligi muhim xulosa sifatida qayd etildi.

1-jadval

Tadqiqot bosqichi	Maqsad	Amalga oshiriladigan faoliyat	Kutilayotgan natija
Dastlabki ma'lumotlarni yig'ish	Shaxsning affektga moyilligi va voqea oldi holatini aniqlash	Suhbat, kuzatuv, shaxsiy tarix bilan tanishish, emotsional fonni qayd etish	Shaxsning affekt oldi psixologik holati haqida dastlabki tasavvur shakllanishi
Vaziyat tahlili	Affektning keltirgan tashqi omillarni aniqlash	Hodisa sharoitlarini rekonstruksiya qilish, guvohlar izohlarini o'rganish	Affektning kuchaytirgan tashqi faktorlar bo'yicha aniq ma'lumotlar to'planishi
Psixodiagnostik tekshiruv	Affekt belgilari va reaktivlik darajasini baholash	Proyektiv metodlar, stress testlari, temperamentni aniqlash, emotsional reaktivlikni o'lchash	Affektning individual psixologik ko'rsatkichlari aniqlanishi
Fiziologik belgilarni tahlil qilish	Affektning tanaga ta'sirini aniqlash	Yurak urishi, nafas ritmi, mushak tarangligi va tana reaktivligini qayd etish	Affektning fiziologik izlari bo'yicha obyektiv dalillar shakllanishi
Xatti-harakatlarni baholash	Affekt paytidagi nazorat darajasini o'lchash	Voqea paytidagi xatti-harakatlar mantiqiylikni solishtirish, impulsivlik darajasini aniqlash	Shaxsning affekt vaqtida o'zini nazorat qilish imkoniyati darajasi aniqlanishi
Post-affekt holatini o'rganish	Affekt tugaganidan keyin psixik barqarorlikni baholash	Xotira izchilligi, emotsional holat, o'z izohlarining aniqligini tahlil qilish	Affektning real yoki sun'iy ekanligi bo'yicha farqlovchi belgilar aniqlanishi
Triangulyatsiya	Olingan ma'lumotlarning izchilligini tekshirish	Psixologik, fiziologik va vaziyat omillarini solishtirish	Affekt holatini tasdiqlovchi yoki inkor etuvchi asosli dalillar shakllanishi
Ekspert xulosasini tayyorlash	Yakuniy ilmiy asoslangan xulosa chiqarish	Tahlillarni umumlashtirish, mezonlar asosida baholash, xulosa hujjatini tayyorlash	Affekt holati bo'yicha ilmiy asoslangan, xolis va to'liq ekspertiza xulosasi tayyor bo'lishi

Natijalar umumlashtirilganda, sud psixologik ekspertizasi affekt holatini aniqlashda ko'p qatlamli va ilmiy asoslangan yondashuvni talab qilishi aniqlandi. Obyektiv ma'lumotlarga asoslangan holda ekspertlar affektning rostdan sodir bo'lganligini tasdiqlashda psixologik, fiziologik va vaziyatga oid belgilar majmuini uyg'un tarzda qo'llagan. Tahlillar shaxsning voqea jarayonidagi o'zini tutishi real affekt holatida oqilona nazoratning yo'qolishi bilan izohlanishini

ko'rsatgan. Natijalarga ko'ra, affekt holati mavjud bo'lgan shaxslarning aksariyatida voqeani eslashda fragmentarlik, tushuntirishlarda izchillikning pasayishi va emotsional izlarning kuchayishi kuzatilgan. Shu bilan birga, affektni noto'g'ri baholashning sud qaroriga salbiy ta'sir qilishi mumkinligi natijalar orqali yana bir bor tasdiqlandi.

Ekspertlarning fikricha, affektni baholashda xolislik, ilmiy mezonlarga tayanish va psixologik diagnostikaning to'g'ri qo'llanishi eng muhim omildir. Tadqiqot tahlillari affektni aniqlashda psixologik mezonlarning bir-birini to'ldiruvchi xususiyatga ega ekanini ko'rsatadi. Olingan natijalar asosida affektning shaxsning ichki holati va tashqi vaziyat o'rtasidagi keskin ziddiyat paytida shakllanadigan murakkab jarayon ekanligi xulosa qilindi. Bu esa sud amaliyotida psixologlarning malakasini kuchaytirish va ilmiy asoslangan metodikalarni keng qo'llash zarurligini ko'rsatadi. Yakuniy natijalar affekt holatini baholashning inson psixologiyasini chuqur anglashga asoslangan tizimli yondashuvni talab etishini qat'iy tasdiqlaydi.

Xulosa. Yakuniy tahlillar shuni ko'rsatadiki, sud psixologik ekspertizasida affektiv holatni baholash jarayoni inson psixikasidagi murakkab emotsional o'zgarishlarni chuqur anglashni talab qiladi. Affektning yuzaga kelishi shaxsning individual psixologik xususiyatlari, ichki ziddiyatlari va voqea rivojiga bo'lgan emotsional reaksiyasi bilan bevosita bog'liq bo'lib, ekspertning xulosasida bu omillar har tomonlama tahlil qilinishi zarur. Xulosa chiqarish jarayonida shaxsning mimikasi, tana reaksiyalari, emotsional izohlaridagi izchillik va fiziologik belgilarining uyg'unligi muhim ahamiyat kasb etadi.

Shuningdek, affektni baholashda shaxsning voqea oldidan kechirgan ruhiy holati, stress darajasi va emotsional zo'riqishning avvalgi ta'siri ham chuqur ko'rib chiqilgan. Tahlil shuni ko'rsatadiki, affekt holatining mavjudligi yoki yo'qligini aniqlashda psixologik, ijtimoiy va vaziyatga oid omillarni birgalikda baholash zarur. Bu jarayonning kompleksligi ekspertning ilmiy mahorati, kuzatuvchanligi va diagnostik vositalarni to'g'ri qo'llay bilishiga bog'liq bo'lib, har bir xulosa mustahkam asos talab qiladi. Shuningdek, affektiv holat mavjud bo'lgan shaxslarning xatti-harakatida nazoratning qisqa muddatli susayishi kuzatilgani ilmiy jihatdan tasdiqlangan. Natijalar affektni oddiy emotsional portlash emas, balki psixologik jarayonlarning o'zaro murakkab ta'siri sifatida ko'rish zarurligini ko'rsatdi. Shu asosda ekspertiza xulosasi har qanday holatda individual yondashuv va obyektivlik tamoyillariga asoslangan holda shakllanishi kerak. Bularning barchasi affektni baholash sud jarayonida adolatli qaror qabul qilishning ajralmas qismi ekanini yana bir bor tasdiqlaydi.

Olib borilgan tahlillar asosida shunday xulosaga kelish mumkinki, affektiv holatni ishonchli baholash sud psixologik ekspertisasi jarayonining sifatini oshirish va inson huquqlarining to'liq ta'minlanishiga xizmat qiladi. Shaxsning affekt paytidagi xatti-harakati, reaksiyalari va emotsional portlashdan keyingi ruhiy holati ekspert uchun muhim diagnostik ko'rsatkich bo'lib, ular asosida xulosa chiqarish jarayoni ehtiyotkorlik bilan olib borilishi talab etiladi. Tadqiqot natijalari shuni tasdiqladiki, affektni aniqlashda metodik vositalarning to'g'ri tanlanishi va ilmiy asoslangan yondashuvning qo'llanilishi xulosa ishonchliligini oshiradi. Affekt va boshqa emotsional holatlar orasidagi farqlarni aniq belgilash ekspertning xolis qaror qabul qilishiga yordam beradi. Shu bilan birga, affekt holatini sun'iy ko'rsatish holatlari ham mavjud bo'lishi mumkinligi sababli, ekspertning professional sezgirligi va chuqur bilimlari muhim omil hisoblanadi.

Natijalar shuningdek, affektning psixologik tarkibi shaxsning temperamentiga, individual tajribasiga va stressga chidamlilik darajasiga bog'liq ravishda o'zgarishini ko'rsatadi. Bu holat ekspertni har bir voqeani alohida o'rganishga undaydi va umumiy xulosalar chiqarishga yo'l qo'ymaydi. Xulosa qilib aytganda, affektiv holatni baholash sud amaliyotida nafaqat emotsional jarayonlarni, balki inson psixikasining chuqur qatlamlarini tahlil qilishni ham talab qiladi. Bu jarayonning ilmiy asoslanganligi sud tizimining adolatli va ishonchli faoliyat yuritishiga xizmat qiladi. Yakuniy natijalar affektni baholashda aniqlik, xolislik va ilmiy yondashuvning birgalikda qo'llanishi eng muhim talab ekanini ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati.

1. Jung, C. G. Archetypes and the Collective Unconscious. Princeton University Press. 2000. – 156 p.
2. Freud, S. The Basic Writings of Sigmund Freud. Modern Library. 1999. – 410 p.
3. Lazarus, R. S. (1991). Emotion and Adaptation. Oxford University Press. Pp. 169-175.
4. Ekman, P. (1999). Basic Emotions and Facial Expressions. Oxford University Press. Pp. 63-68.
5. Luria, A. R. The Working Brain: An Introduction to Neuropsychology. Basic Books. 2000. – 145 p.
6. Wundt, W. An Introduction to Psychology. George Allen & Unwin. 1998. – 245 p.
7. Shapiro, D. (1999). Psychological Assessment and Expert Testimony. Wiley. Pp. 54-56.
8. James, W. (1890). The Principles of Psychology. Harvard University Press. Pp. 126-132.
9. Ekman, P., & Friesen, W. V. Facial Action Coding System: A Technique for the Measurement of Facial Movement. Consulting Psychologists Press. 2001. – 126 p.

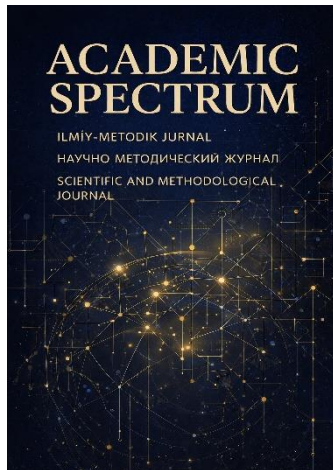
MUNDARIJA:

Nazarov Akmal Mardonovich		Talabalarda kreativ va innovatsion ilmiy faoliyatning psixologik jihatlari	6
Rustamov Shuxratovich	Shavkat	Talabalarni innovatsion kompetenligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik asoslari	10
Ostanov Sharifovich	Shuxrat	Art-terapiya metodlari yordamida talaba-yoshlarning kreativ fikrlash va ijodiy salohiyatini rivojlantirishning psixologik asoslari	14
Axmadov Rahmat o‘g‘li	Nazirjon	O‘smirlarda konstruktiv xulq-atvorni shakllanishining ijtimoiy psixologik omillari	19
Dehqonboyev Shohjahon Oybek o‘g‘li		Sud psixologik ekspertizasida shaxsning emotsional holatini baholash	24
Axtamova G‘ayratovna	Ferangiz	O‘smirlik davridagi destruktiv xulq-atvorni psixoprofilaktika qilish va kreativlikni faollashtirishga yo‘naltirilgan psixologik yondashuvlar	30
Ashrapov Namoz o‘g‘li	Nodirbek	O‘smirlarda kognitiv rivojlanishning ijtimoiy-psixologik determinantlari va ularning shaxsiy rivojlanishdagi o‘rni	35
Hamroyev Jasur		Talabalari o‘rtasida sun‘iy intellekt vositalari yordamida kreativ fikrlash va muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantirish	40
Axmedova Rahmat qizi	Zarina	Loyihaviy yondashuv asosida bo‘lajak o‘qituvchilarning fasilitatorlik faoliyatiga tayyorlash mexanizmini takomillashtirish	44
Khakimov Shodievich	Shukhrat	Methods of studying the military servant and the military team	49
N.Z.Jumayev		Raqamli davrda ijtimoiy media va sun‘iy intellektning yoshlar ruhiy salomatligiga ta’siri	56
Sharopov Suxrob Shodi o‘g‘li		Talabalarni kognitiv va metakognitiv kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik mexanizmlari	60
Boboqulova Komil qizi	O‘g‘iloy	Shaxslararo manipulyatsiya va nazorat mexanizmlari: emotsional ekspluatatsiyaning psixologik asoslari	64
Saidova Nu‘monovna	Nodira	Yoshlar kreativ va tanqidiy fikrlashini rivojlantirishda pedagogik psixologiyaning roli	68
Bobojonova Husniddin qizi	Dilnura	Dezadaptatsiyalashgan o‘smirlarda adaptatsiya jarayoni rivojlanishining ijtimoiy-psixologik mexanizmlari	73
Абдужабборов Тохиржон Курбанович		Особенности течения и лечения atopического дерматита в зависимости от возраста по данным наблюдений в андижанской области	78

Xolmuradov Musurmon Avlaqulovich Narzullayeva Iroda Jaloliddin qizi	Tijorat banklarida investitsiyalarni jalb etishda xorij tajribasi	82
Nurmuxammedova Nilufar Alijon qizi Temirova Mashhuraxon Muhammadaminovna	O‘zbekistonda bozor iqtisodiyotiga o‘tish bosqichida xotin-qizlar liderlik faoliyatini rivojlantirishning huquqiy asoslarining mustahkamlanishi	89
Maxmudova Zulfiya Mexmonovna	Qo‘riqlash xizmati xodimlari kasbiy kompetentligini takomillashtirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	92
Sanoyeva Mohigul Odil qizi	Klassik pedagogik merosni modernizatsiya qilishning zamonaviy talablari va ularni ta’lim amaliyotiga joriy etish mexanizmlari	103
Xolmirzayeva Mushtariybegim U. Abdullayev	Bobi oliy: usmonli davlatining boshqaruv markazi va evolyutsiyasi	107
Dilmurodov Elyorjon Ilg'or o'g'li	Civil society and globalization: the harmony of national values and modern trends	110
Eshpo'latova Xilola Davron qizi	Fransuz tilini o'rganish jarayonida audiovizual materiallar yordamida talabalarning og'zaki nutqini rivojlantirish	116
Abdusalimova Zukhraxon Bakhtiyor qizi	Teaching methodology of the uzbek language for the foreign students	119
Abdullayeva Dildora Muhiddin qizi	Frazeologik sinonimlarning struktur turlari	122
Panaeva Sarbinaz Uzaqbergenovna	Insonlar orasida fabbing (phubbing) holatining paydo bo‘lishi va uning ijtimoiy-psixologik oqibatlarini	125
Toshturdiyev Nurbek Nurali o‘g‘li	Jadid ziyolilarining hayot tarzi va ijtimoiy mas’uliyat hissi: ma’rifat va fidoyilik omillari	130
Uzoqova Gulzoda	Konstitutsiya – erkin va farovon hayot garovi	134
Xilola Xolikova Gulamovna, Siroj Nematov G‘ulom o‘g‘li,	Maktab muhitining o‘quvchilar emotsional holatiga psixologik ta’siri	137
Sultonmurod Mamasoliyev Olimjon o‘g‘li	Psychological benefits of gamified bilingual learning: a meta-analysis of motivation and well-being	141
Qodriqulova Fotima Ulug‘bek qizi	Azot fiksatsiyasi va innovatsiyalar: yasmiq yetishtirishning yangi bosqichi	146
Kurbanova Shukurjon Yeldashbayevna	Turkiy adabiyotda shaxs kamoloti: Hofiz Xorazmiy didaktik qarashlari misolida pedagogik model	150
Obidova O.	Ta’lim psixologiyasi nuqtayi nazaridan zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ta’siri	154
Xasanova Nazokat Shavkatbek qizi	Inson huquqlarini xalqaro himoya qilish mexanizmlari	159
Abdug‘ofurov Muhammadqodir	Milliy me’morchilik uslublarida zamonaviylik va restavratsiya muammolari	163

Olimova Sarvara Sobitxon qizi		Nogironligi bo'lgan shaxslarning kutubxonalar orqali ijtimoiy integratsiyasi va madaniy hayotga qo'shilishi	166
Jamaldinov Sarvar Azimjanovich		Raqamli ta'lim jarayonlarini o'rgatishning bo'lajak pedagoglar tarbiyaviy faoliyatini rivojlantirishdagi ahamiyati	171
Olimova Sarvaraxon Sobitxon qizi		Sensorinevral eshitish nuqsoniga ega bolalarda rivojlanish dinamikasi: tibbiy va pedagogik qarashlar	176
Mamatqulov Botir		The interpretation of personal tragedy in the short stories of nazar eshonqul	181
Bobokalonov Rajab Ostonovich		Tibbiy terminlarda lisoniy lakuna hodisasi	188
Murodjonova Dilzoraxon qizi	Tolibjon	“Tolerantlik” tushunchasining mazmun mohiyati	191
Iskandarov Abdug'aniyevich	Sherzod		
Туйбаева Бахтияровна	Саида	Психологические механизмы самозащиты студентов	194
Tursunbayeva Durdonaxon qizi	Adxamjon	Atrof-muhitni muhofaza qilishning zamonaviy konsepsiyalari: muammo va yechimlar	198
Ismoilova Saidali qizi	Zulayho	Umumta'lim maktablarida xulqi og'ishgan o'quvchilarning shaxs xususiyatlarini kompleks diagnostika qilish	203
Masharipova Rahimovna	Saida	Zamonaviy oilalarda emotsional intellektni boshqarishning ijtimoiy- psixologik mexanizmlarini ishlab chiqish	208
Abdujobborova Rayhona Adhamjonqizi		Xotira turlaridan qanday qilib samarali foydalanish kerak.o'quvchilar uchun praktik tafsiyalar	212
Arslanova Aleksandrovna	Dilnoza	Nutqiy rivojlanish bilan mantiqiy fikrlash o'rtasidagi bog'liqlik: lingvistik kompetensiya.	216
Mirzayev Xasanjon o'g'li	Ismoiljon		
Xasanova Kumushbek qizi	Aziza	Davlat tili taraqqiyoti: muammo va yechimlar	219
Xolboyev Axmadillo o'g'li	Izzatillo	Talabalarning akademik muaffaqiyatiga ta'sir etuvchi psixologik omillarning tahlili: o'zini- o'zi tartipka solish strategiyalari	223
Кабулов Толыбаевич	Саулат	Основные принципы и теория преподавания русскому языку и литературе	226
Saitova Komila G'ulom qizi		Stressga chidamlilikning psixologik determinantlari: ong, iroda va emotsional o'zini boshqarishning o'zaro aloqasi	231
Ro'ziyeva Sitora qizi	Sitora Odil	Nega ingliz tili dunyo tili hisoblanadi?	234
To'ychiyeva Sherquzi qizi	Madinaxon	Mustaqil ta'lim metodlarining o'quv motivatsiyasiga ta'siri	237
Murodjonova Dilzoraxon qizi	Tolibjon	Kimyoning kriminalistikadagi o'rni	240

To‘rayeva Gulnora Nosirovna			
Qudratova Bahromovna	Nozima	Tog‘ay Murod asarlarining til xususiyatlari	244
Pak Aleksandrovna Qurbonova Mamat qizi	Diana Zamira	Yangi O‘zbekistonda ota-onalar universitetining maktabgacha ta‘limdagi tarbiyaviy funksiyalarini kengaytirish mexanizmlari: muammolar va yechimlar	248
Abdullayeva Madinaxon Alisher qizi		Inglizcha varvarizmlarning o‘zbek tilidagi genderga xos qo‘llanish xususiyatlari	251
Ibrohimova Vahobjonovna	Halima	Mamlakatimizda yoshlarning internet tarmogidan tog'ri fodalanihini nazorat qilish	254
Soliyev Sobirovich	Ilhomjon	Eshitish nuqsoni bo‘lgan bolalarda nutq rivojlanishining logopedik asoslari	258
Akmalova Akmal qizi	Bahora	Erta bolalik davrida ijtimoiy-emotsional va psixologik rivojlanish	261
Alimjonova Fazliddin qizi	Sabina	Vatan himoyasi - jasorat ifodasi	265
Ganjiyev Furqatovich	Feruz	Globalashuv davrida agressiv o‘smirlar jamiyatga moslashishining ijtimoiy-psixologik determinantlari	269
Zuxriddinova Dilshodbek qizi	Risola	Tuban suvo‘tlarining ekologiyadagi ahamiyati	274
Ibodulloyev Sheraliyevich	Nurali	Integrativ yondashuv asosida otmlarida ta‘lim sifatini boshqarish samaradorligini oshirish omillari	278
Umirbekova Kenesbaevna	Nasiba	Axborot globalashuv jarayonida o‘smirlarning O‘z-o‘zini anglash transformatsiyasi jarayonlarini shakllantirishga ta‘sir etuvchi omillar tahlili	282
Yarashov Lazizovich	Azizbek	Correlation analysis of factors of social psychological competence of forensic psychologist expert	286
Ondayev Shuhrat Hasanovich		Profilaktika inspektorlarida kasbiy deformatsiyaning oldini olishning psixologik xususiyatlari	294
Narmuradova Uktamovna	Rayhon	Jinoyat sodir etishda affekt holatining psixologik va huquqiy bahosi	298
Jumayeva Elmurodovna	Laylo	Pedagogik jarayonda nutq texnikasining ta‘lim samaradorligiga ta‘siri	301

“ACADEMIC SPECTRIUM” ILMIY METODIK JURNALI UCHUN MAQOLALARNI RASMIYLASHTIRISH TALABLARI

“ACADEMIC SPECTRIUM” ilmiy jurnali mualliflari diqqatiga!

1. “ACADEMIC SPECTRIUM” ilmiy jurnali ilmiy maqolalarni o’zbek, rus va ingliz tillarida chop etadi.

2. E’lon qilinadigan maqolalarga bo’lgan asosiy talablar:

✚ ishning dolzarbligi va ilmiy yangiligi;

✚ maqolaning hajmi: adabiyotlar ro’yxati, chizma va jadvallar inobatga olingan holatda 3-8 betgacha;

✚ maqola nomi, annotatsiya (50-60 ta so’z) va tayanch so’zlar (8-10 ta) ingliz, o’zbek va rus tillarida keltiriladi.

3. Maqola boshida mavzu, muallifning F.I.O. (to’liq yozilishi

kerak), mualliflar bir nechta bo’lsa, ularning har biri haqida to’liq ma’lumotlar berilishi shart, tashkilot, shahar, mamlakat, muallifning e-maili ko’rsatiladi. Matnda kirish qismi, tadqiqot obyekti va qo’llanilgan metodlar, olingan natijalar va ularning tahlili, xulosa, adabiyotlar ro’yxati, albatta, keltiriladi. Maqolada keyingi 10-15 yilda e’lon qilingan adabiyotlarga havola qilinishi tavsiya etiladi.

4. Matn uchun: Microsoft Word; Times New Roman, 12 shrift, maqola nomi bosh harflarda, interval 1,0; abzas 1,0 sm, yuqori va pastki tomon 2 sm, chap va o’ng tomon 2 sm.

5. Agar maqolaga rasm, jadval, diagramma, sxema, chizma, turli grafik belgilar kiritilgan bo’lsa, ular aniq va ravshan tasvirlanishi, qisqartmalarning to’liq izohi yozilishi lozim. Formulalar matnga maxsus kompyuter dasturlarida kiritilishi kerak.

6. Iqtibos olingan yoki foydalanilgan adabiyot satr osti izohi tarzida emas, balki maqola oxirida asosiy matndagi ketma-ketligi asosida umumiy ro’yxatda ko’rsatiladi. Matn ichidagi ko’chirmadan so’ng iqtibos olingan asarning ro’yxatdagi tartib raqami va sahifasi kvadrat qavs ichida beriladi. Bu o’rinda kitob, to’plam, monografiyalar uchun mualliflarning ism-familiyalari, manbaning to’liq nomi, nashr ko’rsatkichi (shahar, nashriyot va nashr yili) ko’rsatiladi. Jurnal maqolalari va boshqa davriy nashrlar uchun mualliflarning ism-familiyalari, maqola nomi, jurnal nomi, yili va soni, sahifa nomeri ko’rsatiladi.

7. Maqola matni kamida 70-80 % muallifning shaxsiy izlanishlari natijasiga asoslanishi lozim. Topshirilgan maqolalar “Antiplagiat” tizimi yordamida tekshiriladi.

8. Tahririyatga taqdim qilingan maqolalar tahririyat tomonidan taqrizga beriladi. Maqola taqrizdan qaytgach, agar zarur bo’lsa, barcha savol va e’tirozlar bo’yicha muallifga qayta ishlash uchun taqdim etiladi. Maqola nusxalari qaytarilmaydi.

9. Tahririyat maqolani taqrizga yuboradi, taqriz ijobiy bo’lsa maqola jurnalda chop etish uchun qabul qilinadi. Jurnalda anjuman tezlari va ma’ruzalari chop etilmaydi. E’lon qilingan materiallarning haqqoniyligiga va ko’chirilmaganligiga shaxsan muallif javobgardir.

10. Tahririyat maqolaga ayrim kichik o’zgartirishlarni kiritishi mumkin. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan ko’rib chiqilmaydi va muallifga qaytarilmaydi.

11. Ijobiy taqriz berilgan maqola tahririyat tomonidan qabul qilingan sanaladi. Jurnal tahririyati maqola matnini qisqartirish va unga tahririy o’zgartirishlar kiritishga haqlidir.

12. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan qabul qilinmaydi va ko’rib chiqilmaydi.

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Buxoro viloyat Axborot va Ommaviy kommunikatsiyalar boshqarmasi tomonidan 2025-yil 26-dekabrda №1273056 sonli guvohnoma bilan ro‘yxatga olingan.

Tahririyat manzili: 200117, O‘zbekiston Respublikasi,
Buxoro shahri Alpomish ko‘chasi, 9-uy
Elektron manzil: <https://fanistiqbollari.uz>
Telegram raqami: -998 (91) 245-46-66

*“ACADEMIC SPECTRUM” ilmiy-metodik jurnal.
Buxoro, 2026. № 1-Son.*